

Серед трансформованих прецедентних висловлень, які виявлено у текстах банерної реклами, є приказки та прислів'я: *Маршрут до Києва доведет. Яндекс.карты*; *Любишь кататься? Товары для зимнего отдыха на Яндекс Маркете*; *There's no place like mom*; *While the cat's away with mouse you play*. Залучення адресата реклами до реконструкції відомого вислову сприяє створенню потрібних передумов для маніпулятивного впливу, що є завданням рекламного дискурсу [5].

Досягнення маніпулятивного ефекту в текстах віртуальної реклами забезпечується через вплив на емоційну сферу адресата [5, 171]. Таким чином, в арсенал мовних засобів впливу входять прецедентні феномени – аксіологічно марковані одиниці, які характеризуються експресивно-оцінними властивостями, відзначаються об'ємним асоціативним полем, є культурно-ціннісними орієнтирами лінгво-культурної спільноти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження функціонування прецедентних феноменів в англо-, російсько-, україномовних рекламних текстах банерів дало змогу виявити, що національно-прецедентні феномени домінують над універсально-прецедентними. Серед усіх прецедентних феноменів найчастотнішими у рекламних текстах банерів є прецедентні висловлення. Основними функціями, які виконують прецедентні феномени у текстах банерної реклами, є атрактивна, експресивна, компресивна, лудична, іміджева.

Одним із перспективних напрямів дослідження може бути аналіз типів трансформацій прецедентних висловлень у рекламних текстах банерів на матеріалі різних мов.

Список використаної літератури

1. Ворожцова О. А. Лингвистическое исследование прецедентных феноменов в дискурсе российских и американских президентских выборов 2004 года : автореф. дис. ... канд. филол. наук / О. А. Ворожцова. – Екатеринбург : Урал. гос. пед. ун-т, 2007. – 23 с.
2. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации / Д. Б. Гудков. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. – 288 с.
3. Красных В. В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія : курс лекцій / В. В. Красных. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2002. – 284 с.
4. Крутько Т. В. Англomовна реклама у віртуальному просторі : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Тетяна Валеріївна Крутько. – Рівне, РІСКСУ, 2006. – 216 с.
5. Крутько Т. В. Маніпулятивний вплив віртуальної реклами / Крутько Т. В. // Лінгвістика ХХІ століття : нові дослідження і перспективи. – 2007. – №1. – С.167–173.
6. Крутько Т. В. Прецедентні феномени у текстах англomовної реклами (на матеріалі банерної реклами) / Крутько Т. В. // Лінгвістика ХХІ століття : нові дослідження і перспективи. – 2011. — № 5. – С.190–197.
7. Орлова Н. М. Библиейский текст как прецедентный феномен : автореф. дис. ... д-ра филол. наук / Н. М. Орлова. – Саратов : СГУ им. Н. Г. Чернышевского, 2010. – 51 с.
8. Потятиник У. О. Феномен прецедентности в арсенале мовної гри (на матеріалі англomовних медійних текстів) / У. О. Потятиник // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2007. – № 4. – С. 241–245.

Статтю подано до редколегії
23.03.2012 р.

УДК 811.134.2'366

Х. С. Лесько – аспірант Львівського національного університету імені Івана Франка

Експресивність слів із суфіксами суб'єктивної оцінки в іспанських періодичних виданнях

*Роботу виконано на кафедрі французької філології
ЛНУ ім. Івана Франка*

У статті досліджено природу демінутивних та аугментативних суфіксів як динамічних засобів експресивності іспанських газетних інтернет-текстів та їх потенційні можливості для актуалізації різноманітних стилістичних відтінків.

Ключові слова: демінутив, аугментатив, емотивно-оцінний суфікс, експресивність, пейоративна / меліоративна конотація.

Лесько К. С. Экспрессивность слов с суффиксами субъективной оценки в испанской периодике. В статье исследуется природа диминутивных и аугментативных суффиксов как динамических средств экспрессии испанских газетных интернет-текстов и их потенциальные возможности для актуализации различных стилистических оттенков.

Ключевые слова: диминутив, аугментатив, эмотивно-оценочный суффикс, экспрессивность, пейоративна / мелиоративная коннотация.

Lesko Kh. S. Expressiveness of Words with Suffixes of Subjective Evaluation in the Spanish Newspaper Periodicals. The article deals with the analysis of the semantic nature of diminutives and augmentatives as one of the dynamic methods of expressiveness in the Spanish newspaper Internet texts and its ability of conveying various stylistic shades.

Key words: diminutive, augmentative, emotional and evaluative suffix, expressiveness, negative / positive connotation.

Постановка наукової проблеми та її значення.

Через експресивність виражальних засобів журналіст передає своє ставлення до новини та до реципієнта зокрема. Автор вибирає ті мовні механізми, які б сприяли досягненню бажаного перлокутивного ефекту, впливали на свідомість адресанта, переконували та спонукали його до адекватних дій.

Актуальність статті зумовлена потребою дослідити експресивні аспекти вживання зменшувальних і збільшувальних суфіксів в іспанській періодиці, їх здатність набувати додаткові стилістичні відтінки внаслідок актуалізації сем інтенсивності та контекстуальної ситуації.

Метою статті є аналіз функціонування лексичних форм диминутивності та аугментативності як засобів експресивної виразності мовлення іспанських ЗМІ.

Об'єкт дослідження – диминутивні та аугментативні суфікси у складі лексеми; **предмет** – семи експресивності суфіксів пестливості та згрубілості.

Дослідженню категорії експресивності мовлення присвячено численні праці вітчизняних (В. М. Телія, В. І. Шаховський, Н. О. Лук'янова, В. В. Виноградов, А. А. Потебня) та іноземних мовознавців (Р. Якобсон, Дж. Лакофф, Д. Солер Еспіауба, Ш. Баллі). Лінгвіст Ш. Баллі вважав, що будь-яке висловлювання виражає два типи інформації: логічну та експресивну. Присутність мовця виявляється у широкій гамі мовної та мовленнєвої експресії. Дослідник відносив оцінні суфікси суб'єктивної оцінки до засобів вираження відчуттів та думок мовця [2].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування матеріалів дослідження.

Мовлення іспанських ЗМІ наділене широким спектром прагматичних лексичних одиниць, до яких ми беззаперечно відносимо слова із суфіксами суб'єктивної оцінки, що характеризуються високим експресивно-оцінним потенціалом. Форма їхньої експресивної організації значною мірою залежить від урахування позалінгвальних чинників (прагматична ситуація, інтенції автора та фактор адресата) [9, 52]. Отож, ступінь градації ознаки чи міри вияву емоційності, закладеної в семантиці лексеми, може виражатися в таких схемах:

1. **Заперечення** або **ствердження**, оціночність яких підкреслюється додатковими ад'єктивними одиницями: артиклями, прикметниками, прислівниками, займенниками, тощо. Напр.: *Este Gobierno, ademas, miente, engaña y reprime a los familiares exigiendoles silencio* [16]; *La web los ha considerado demasiado gorditos para continuar perteneciendo a su página* [12].

2. **Порівняння** або **протиставлення** лексем зі зменшувально-пестливими чи збільшувально-згрубілими формантами і без них. Прийом протиставлення є імпліцитним показником оцінної деривації і покликаний сприяти збільшенню інформаційної та експресивної ємкості повідомлення. Зокрема, він підкреслює пейоративне забарвлення повідомлення та підсилює виразність мови. Порівняння може реалізуватися за схемою:

– Диминутив / аугментатив – вихідне слово: *¿Dónde me deja la voccecita de La Maleni? Es como la voz de Gracita Morales llevada a la modernidad y al progreso* [11]; *No tiene morro, tiene morrazo, aunque tanto descaro le ha valido para ganarse la simpatía del jurado* [14]. Градація спричиняє експресивну насиченість повідомлення, дає змогу висвітлити матеріал під різними кутами зору.

Ми також зіштовхнулися з випадками каламбуру, який пов'язаний з актуалізацією внутрішньої форми слова з метою створення емоційної динамічності висловлювання: *La incultura de la ministríta de culturilla española es de cuidado: representa al lobby de las cejotas* [14]. Таке словосполучення розглядається як оксюморон, зумовлений референційною незв'язністю лексем різних за семантичним навантаженням. Контекстна форма реалізації непоєднуваних одиниць створює комічний або сатиричний ефект при подачі інформації [3].

– Аугментатив – аугментатив: *El etanol de las bebidas alcohólicas aumenta el «subidón» que proporciona la cocaína mientras que minimiza el posterior «bajón»* [15]. Використовуючи прийом протиставлення аугментативних антонімів, журналіст підкреслює їх емотивно-семантичну дивергенцію, акцентує увагу реципієнта на важливості викладеної ним проблеми та необхідності її оцінної інтерпретації відповідно до прагматичних інтенцій автора.

– Демінутив – аугментатив: *«Bajito pero matón», podía leerse en ABC en enero de 2000 sobre una foto de Muggsy defendiendo a Shawn Bradley* [11]; *Desde luego hoy no leo en la prensa, ni escucho ningún comentario sobre este «equipillo» que amargó hasta los últimos minutos de la prorroga al todopoderoso y megaequipazo Barcelona* [11]. Підсилення протиставлення способом залучення префіксальних інтенсифікаторів (*mega, super, hiper*), прикметників, прислівників та займенників поглиблює емоційний рівень висловлювання.

Дериваційні лексеми створюють умови для появи контрасту щодо до вихідного номінативного слова у реченні. Вони набувають додаткової експресивної виразності та пожвавлюють мовлення.

3. **Префіксально-суфіксальна модель:** *minipartidillo, superactorazo, megaequipazo, supercerrojazo* тощо. Експресивність досягається як з погляду означуваного (морфологічно розширюється структура лексеми), так і з погляду значення, оскільки інтенсивний відтінок структурних елементів підсилюється унаслідок повторення.

Ефект інтенсифікації динамічної ознаки реалізується за допомогою словотворчих префіксів: *-mini, -micro, -super, -ultra, -hiper, -contra*. Вони мають не лише параметричне значення, а й елемент експресії (*superexitazo, megagolazol, anti-botellón*): *El lunes entra en vigor la «ley anti-botellón», que prohíbe el consumo de alcohol en la calle y su venta en las gasolineras* [15]; (*botellón* – це споживання алкогольних напоїв у компанії великої кількості людей). Компонент *-anti* є продуктивним у мові префіксальним формантом негативної конотації, що вказує на опозицію: *Bueno pues estamos finalizando Octubre y del megaequipazo (Real Madrid) no hay ni rastro* [18]; *Es un superactorazo y el papel de Anibal le viene al dedo* [19]. Продуктивність оцінного префікса *-super* останніми роками суттєво зросла, і його вживання вже не обмежується масмедійною комунікацією; *-ultra* характеризує політичну та рекламну лексику; префіксам *-hiper* та *-super* притаманна семантична однорідність.

4. **Стилістичний прийом** лексичного повтору демінутивних та аугментативних форм сприяє виокремленню ключових слів, підсиленню смислового та емоційного звучання інформації. В іспанських аналітичних текстах такий повтор представлений *епіфорой*, що характеризується лексичною однорідністю кінцевих похідних одиниць речення. Напр.: *Obama nos ha brindado la cervecita. Sin piedad, ha usurpado nuestra cervecita. La metedura de pata presidencial se solucionó con la cervecita* [15].

Епанафора покликана акцентувати увагу адресата на додатковому оцінному змісті. Наступний уривок синтаксичної одиниці починається тими демінутивними / аугментативними одиницями, якими закінчується попередній: *En su pantalla se mueven decenas de esos puntitos. Esos puntitos llevan centenares de vidas* [15].

Анафора іноді вносить сатиричні або іронічні відтінки у контекст, підкреслює вагомість значення повторюваної лексичної одиниці на початку речення: *Este discursito de ZP ayer en la Asamblea Nacional era tan tan de tontiprogre, tan de antifranquista indocumentado. Este discursito provocó que no sabía uno si reír o llorar* [13].

5. **Приєднання суфіксів пестливості до твірної основи слова з закладеною у ньому негативною оцінкою:** *virusito, tontín, defectillo, cabroncete*. Напр.: *«Mira chico, no te puedo conseguir entrada porque sólo dispongo de la mía». Este caso es poco aristocrático y un poco cabroncete* [14]. Автор не схвалює дії суб'єкта мовлення, проте використовує завуальовану оцінну лексику з властивими їй відтінками зневажливості, очевидно задля того, щоб уникнути комунікативних конфліктів. *Se nota que éste me gusta menos. Por eso no ahondaré en la lista de defectillos que le retrata* [13]. Журналіст пише про свої політичні симпатії та згадує Х. Кальдеру, члена іспанської Соціалістичної партії, якому він мало симпатизує через його «незначні вади» (*defectillos*).

Вживання демінутивних суфіксів у лексемах з яскраво вираженою негативною семантикою пом'якшує пейоративність, інколи зовсім нівелюючи негативну сему, замінюючи її значенням «легкої» іронії, симпатії чи лагідного ставлення: *Pero me temo que este individuo es capaz de exigir que se «retire» el Monasterio del Escoria. Tontín* [15]. Утворення дериватів пестливості від негативно

забарвлених слів – це один із парадоксів мови, так звана «мовна аномалія», що допускає синтез одиниць, яким притаманна семантична полярність.

6. **Уживання подвійних форм для гіперсемантизації вихідного поняття.** Градація оцінювання відбувається за такою схемою:

– синтез демінутивного прикметника з демінутивним іменником: *El frío hace disfrutar más del interior de estos **pequeñitos hotelitos confortables*** [19];

– синтез демінутивного прикметника з демінутивним прислівником: *Sí, ahí me pase. Lo siento, Indhira, tengo **una boquita un poquito ordinaria, reconoció la rusa*** [11];

– синтез аугментативного іменника з аугментативним прикметником.

Напр.: *Hemos dado **un subidón psicológico muy grandote*** [16]. У цій фразі інтенсифікація підкреслюється також використанням прислівника кількості *muy*.

Уживання подвійних форм посилює експресію повідомлення та інтенсифікує семантичну структуру твірних основ. На перший план виходять конотативні ознаки, а денотативність стирається.

7. **Поява лексичних форм демінутивності та аугментативності у фразеологічних одиницях.**

На нашу думку, цінними з погляду прагматики масмедійної комунікації є фразеологізми з оказіональним уживанням суфіксів пестливості та згрубілості. Конотативні за своєю природою, вони є засобами експресивності та суб'єктивної оцінки: *no valer un pepinillo, hacerse el sordito, tomar viento fresquito, a horcajadulas, echar una canita al aire, echar una cabezadita, tener morrazo, ser un carota, jugar un papelito*. Наприклад: *No hay pretexto para **hacerse «sorditos»*** [11]; *Salvador Sostres, todo **un carota** (...) Este tío es un sinvergüenza como todos los separatistas, solo buscan poder y dinero* [17]. Синтез оцінних суфіксів у структуру фраземи підсилює аксіологічно-евалюативне значення повідомлення.

8. **Тенденція до експресивної насиченості періодичного тексту реалізується на графічному рівні.**

Отже має місце емфатичне підсилення гучності голосу адресанта: *El recorte ejecutado por el señor **ZAPATERITO se ve que no sabe nada de (...) que se hacen fortunas que desequilibran el mundo*** [11]. Журналіст акцентує увагу реципієнта на важливості для нього інформації про об'єкт вираження.

9. **Синтезування декількох суфіксальних елементів у структуру однієї лексеми.** Утворюються дериваційні ланцюжки, що інтенсифікують денотативні ознаки об'єкта оцінки, створюють можливості для появи додаткових сем експресивності:

– інкорпорація двох демінутивних суфіксів до твірної основи (-ito + -ito, -ito + -illo, -ito + -ín) : *ahoritita, chiquitito, puritito*. Формуються бінарні й тернарні ряди з наростанням у них вищого ступеня пестливості. Відбувається накладання на первинну афективність елементу вторинної афективності однорідного характеру, тобто накладання конотації пестливості на конотацію вже наявної пестливості: *De aquel **chiquilín que se ganó el mote de Pulga hasta este hombre, de apenas 22 años, que tiene al planeta fútbol debajo de la suela*** [15]; *¿Creen que uno pueda enfermarse de **puritito estres?*** [12];

– синтез двох аугментативних суфіксів (-ón + -azo, -ota + -azo тощо) : *hombrazo, manotazo, picotazo, lamentonazo: Los periodistas aseguran que el alcalde zarandeó y pegó **un manotazo a la cámara, mientras Francisco Tarazona dice que no hubo ninguna agresión*** [13];

– комбінування демінутивного та аугментативного суфіксів (-ete + -ón, -ón + -cillo). Таким чином, спостерігається накладання семантики згрубілості на семантику пестливості. Напр: *Es mejor ser **un pobretón** y no tener unos padres famosos por ladrones* [15]; *Era gordita, **guapetona, muy sonriente y muy buena*** [11]. Нашарування на одну й ту ж саму лексему контрастних експресивних сем викликане завданнями комунікативного акту та є продуктивним механізмом вияву експресивної виразності іспанських періодичних текстів.

Дериваційні парадигми, які в іспанській мові сприймаються як норма, викликані мобільністю твірної основи та похідних морфем. Вони, змінюючи форму слова, передають додатковий зміст та створюють умови для семантичних асоціацій [4, 21]. Синтезування суфіксів суб'єктивної оцінки в мовленні іспанських ЗМІ відбувається у прагматичних цілях – актуалізувати емотивно-експресивні конотації задля кращого впливу на реципієнта.

Висновок. Отже, дискурсивно-оцінна стратегія газетних інтернет-видань реалізується через використання численних лінгвокогнітивних механізмів концептуалізації інформації. На рівні словотвору одним зі знарядь такого впливу на адресата та засобом творення оцінної спрямованості повідомлення є оцінні суфікси пестливості й згрубілості як механізми прагматичного осмислення та сприйняття реальності [6]. Вони у певному контекстуальному оточенні надають лексемі гаму

конотацій – від мейоративних (співчуття, доброзичливість, схвалення) до пейоративних (зневага, іронія, осуд), та, передусім, є виразниками негативної оцінки в іспанському масмедійному дискурсі, рідше конотацій зі знаком «+». Перевага негативних емоцій, викликана засудженням змін в іспанському суспільстві, пояснюється їхньою ефективністю при спонуканні адресанта до певних дій.

Аналіз іспанських інтернет-видань демонструє, що демінутивні та аугментативні компоненти є важливими засобами експресії масмедійного мовлення та сприяють появі різноманітних стилістичних відтінків. Неоднорідні за своєю природою, вони динамізують мовлення, його оцінний та прагматичний потенціал, а також характеризують індивідуальну манеру журналіста.

Список використаної літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 342 с.
2. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М. : Изд-во иностр. лит., 1955. – 416 с.
3. Космеда Т. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки / Т. Космеда. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2000. – 335 с.
4. Помірко Р. С. Демінутивність / аугментативність як засіб експресивності іспанської мови / Р. С. Помірко // Іноземна філологія / ред. Карпин Д. С. – Львів : [б. в.], 1987. – 125 с.
5. Сікорська В. С. Іменники з суфіксами суб'єктивної оцінки в сучасній українській мові / В. С. Сікорська, Б. А. Шарпило // Мовознавство. – 1977. – № 6. – С. 13–23.
6. Теля В. Н. Людський фактор у мові. Мовні механізми експресивності / В. Н. Теля. – М. : Наука, 1991. – 214 с.
7. Casáres J. Sufijos aminorativos en español / J. Casáres. – Univ. de Extremadura, 2001. – 256 с.
8. Lázaro Mora F. La derivación apreciativa. Gramática descriptiva de la lengua española / F. Lázaro Mora. – Madrid : Espasa Calpe, 1999. – P. 4647–82.
9. Soler Espiauba D. Españolitos, curritos, amiguetes, coleguillas y demás gente de mal vivir (o la expresividad en el sistema español de sufijación) / D. Soler Espiauba. – En : Cuadernos Cervantes, N° 8, Mayo-Junio, 1996.
10. Nañez Fernández E. El diminutivo en el español clásico y moderno / E. Nañez Fernández. – Madrid : Gredos, 1973.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. ABC. Noticias de Espasa y del mundo [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.abc.es/. – 16.01.10.
2. Hola.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.hola.com/. – 11.01.09.
3. El Mundo.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.elmundo.com/. – 03.08.11.
4. El PAIS : el periodico global en espanol [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.elpais.com/. – 15.11.11.
5. La Razon [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.larazon.com/. – 19.01.10.
6. Libertal Digital [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.libertaldigital.com/. – 24.11.11.
7. Minutodigital.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minutodigital.com/. – 03.10.11.
8. blico.es – Portada [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.publico.es/. – 12.09.11.

Статтю подано до редколегії
21.03.2012 р.

УДК 81'42.133.1

Ю. О. Лісова – аспірант Київського національного
лінгвістичного університету

Синтаксичні особливості мовлення самотнього персонажа (гендерний аспект)

*Роботу виконано на кафедрі романської філології
КНЛУ*

Статтю присвячено аналізу синтаксичної реалізації гендерних особливостей мовлення самотнього персонажа у прозових творах представниць французького постмодернізму. Увагу зосереджено на використанні синтаксичних фігур у мовленні жіночих персонажів.

Ключові слова: гендерний стиль, жіноча емоційність, паралелізм, повтор, еліпсис, риторичне запитання.